

Utbildningsinspektion i Vårboskolan

Grundskola årskurserna 6–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Vårboskolan den 22 och den 24 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vårboskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Vårboskolan intervjuades skolledningen, representanter för elever, lärare, övrig personal och föräldrar. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser och ämnen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Vårboskolan	Antal elever
Grundskola 6–9	363
Särskola	2

Källa: Skolans egna uppgifter

Vårboskolan ligger i centrala Arlöv, nära en genomfartsled och omgiven av äldre villabebyggelse. Merparten av verksamheten är inrymd i en äldre fyra våningsbyggnad. I upptagningsområdet finns såväl flerfamiljshus som villabebyggelse. En ökande andel elever har annat modersmål än svenska, och mer än hälften av eleverna är

berättigade till modersmålsundervisning. Skolan har integrerade särskoleelever. Skolan arbetar aktivt för att andelen elever inom rektorsområdet som väljer Vårboskolan ska öka. Denna andel ökade från 82 procent år 2006 till 87 procent år 2007. Skolledningen består av en rektor och två biträdande rektorer.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att Vårboskolan till övervägande del erbjuder en undervisning av god kvalitet. Elever och föräldrar beskriver skolan som trygg och inspektörerna mötte vid besöken i klassrummen, med få undantag, en miljö som präglades av arbetsro och som var inriktad på lärande. Förhållandervis många elever befinner sig i svårigheter och har hemförhållanden som föranleder tät kontakt mellan skolan, socialtjänsten och andra samhällsinstanser. Mycket kraft läggs också på att bedriva förebyggande värdegrundsarbete och att skapa fungerande rutiner för att kunna hantera alla upptänkliga störningar. Resultatet av detta arbete är gott på skolan. Om det förekommer kränkningar mellan elever, och i något fall även av vuxen mot elev blir detta känt av skolan och aktiva åtgärder sätts in. I skolans omgivning och efter skoltid kan det ibland vara stökigt. När det gäller samverkan med närsamhället och arbetslivet noterade inspektörerna det ovanligt rikliga utbud av arbetsmarknadsinriktade aktiviteter som genomförs på skolan.

Kunskapsresultaten, som ligger under genomsnittet i riket, har försämrats mellan åren 2006 och 2007 när det gäller genomsnittligt meritvärde och andel som är behöriga till gymnasiets nationella program. Antalet elever med fullständiga slutbetyg, som redan tidigare var anmärkningsvärt få, har ytterligare försämrats. Flickornas resultat försämrades i alla dessa avseenden medan pojkarnas samtidigt förbättrades. Medan över 90 procent nådde målen i svenska och engelska fortsatte en negativ trend i matematik, där 87 procent nu nådde målen, och fysik, där 74 procent nådde målen. Skolan har aktivt sökt analysera tänkbara orsaker och prövar nu olika möjligheter att åstadkomma bättre måluppfyllelse. I detta arbete är det öppna klimat som beskrivs av flera intervjugrupper till gagn. Problem kan diskuteras öppet och ”sopas inte under mattan”. Insatser görs både gemensamt på skolan, till exempel genom att rektor nu aktivt leder en grupp som systematiskt följer alla elever som riskerar att inte nå målen, och i enskilda arbetslag. Flera exempel visar att de resultat som noteras också analyseras och kan leda till omprövning av metoder. I kvalitetsredovisningen syns dock inte allt det uppföljnings- och utvärderingsarbete som förekommer. Därmed riskerar de erfarenheter som vinnas att inte komma till allmän kännedom och komma till nytta för hela skolan. Kvalitetsredovisningen bör också breddas så att fler ämnen redovisas, särskilt sådana där det är motiverat att planera utvecklingsinsatser.

Skolan har rutiner för att identifiera och sätta in åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Individualisering av undervisningen görs och stöd ges i ett antal former. Inspektörerna såg exempel på verksamhet av mycket god kvalitet i den särskilda undervisningsgrupp för en mindre grupp elever med anpassad studiegång. Med hänsyn till det totalt sett något försämrade resultatet finns anledning för skolan att mer systematiskt analysera effekten av de olika insatserna för att finna och satsa på de mest verkningsfulla ur ett helhetsperspektiv.

Skolan beskriver en rad former för elevinflytande, i huvudsak genom ett generöst tillträde till olika grupper där undervisning och verksamhet planeras. Resultatet av alla dessa strävanden ter sig dock ännu så länge klen, eleverna upplever inte att de har något större mått av inflytande, särskilt inte när det gäller undervisningen. Skolan har därför anledning att genom samlade insatser se till att elevernas inflytande ökar.

Rektor är förtrogen med verksamheten och arbetar aktivt för att öka skolans måluppfyllelse. Utrymmet för att motivera och leda all personal i gemensamt utvecklingsarbete har dock minskat efterhand som tjänsten övergått till deltid. Intervjuerna med såväl lärarna som skolledningen antyder att ett visst vakuum börjar uppträda när det gäller ledningen av det pedagogiska arbetet. Detta kan på sikt minska förutsättningarna att på skolan effektivt undanröja brister och på ett enhetligt sätt gripa sig an mer angelägna förbättringsområden.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte i samtliga fall där behov föreligger (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte alltid i enlighet med förordningens krav (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång fattas inte alltid när avvikelser görs från timplanen (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 i samtliga ämnen för eleverna i förberedelseklassen och elever inskrivna i särskolan (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 2 kap. 2 § särskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, föreskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Andelen elever med fullständiga slutbetyg bör öka.
- Arbetet med att säkerställa en likvärdig och rättvis betygssättning bör stärkas.
- Utbildningens inriktning bör förbättras så att mål att sträva mot i läroplan och kursplaner i högre grad anger inriktningen på skolans arbete.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras så att de tar sin utgångspunkt i målen och beskriver insatser för hur eleverna ska nå dem.
- Elevinflytandet över undervisningens innehåll och arbetsformer bör förbättras.
- Arbetet för att främja elevernas respekt för alla människors lika värde behöver bli mer målinriktat.

4 (15)

- Ordningsreglerna bör aktualiseras i en process där även företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare medverkar.
- Rektors arbete med att inrikta utbildningen mot de nationella målen bör förstärkas.
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras så att resultaten i ämnen som är problematiska också redovisas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Resultatmått för elever i årskurs 9

	Vårboskolan		Kommunen		Riket	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Meritvärde	187,9	175,5	202,7	196,0	206,8	207,3
– Flickor	201,1	173,8	210,6	196,0	218,3	218,8
– Pojkar	175,2	176,8	194,7	196,0	195,7	196,5
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	65,5	62,1	71,8	73,4	76,0	76,1
– Flickor	68,1	51,3	74,5	70,6	79,4	79,3
– Pojkar	62,3	69,6	69,2	75,7	72,6	73,0

Andel (i procent) behöriga till nationellt program	84,9	83,2	88,7	86,7	89,5	89,1
– Flickor	85,5	74,4	89,6	83,5	90,7	90,4
– Pojkar	84,3	89,2	87,9	89,3	88,3	87,9

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar

Av Skolverkets betygsstatistik framgår att det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i årskurs 9 sjönk från 189,9 till 175,5 mellan år 2006 och 2007. Gruppen pojkar har under de senaste fem åren legat på ungefär samma nivå medan meritvärdet för gruppen flickor under samma tid minskat med ca 25 enheter, mest från 2006 till 2007. Andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program har under den senaste femårsperioden varit ganska oförändrat, dock inträffade en relativ förskjutning i resultat mellan gruppen flickor och pojkar mellan år 2006 och 2007, så att andelen behöriga flickor minskade medan gruppen behöriga pojkar ökade. Högre andel pojkar än flickor är nu behöriga till gymnasiets nationella program, vilket skiljer sig från resultatet i riket. Andelen elever med fullständigt slutbetyg var år 2007 lägre än riksgenomsnittet och genomsnittet för kommunens samtliga elever. Andelen elever utan fullständigt slutbetyg är enligt inspektörernas bedömning anmärkningsvärt låg och skolan bör verka för att komma tillrätta med dessa förhållanden. Andelen flickor med fullständiga betyg minskade med 17 procent från år 2006 till år 2007. I de nationella ämnesproven nådde ca 90 procent målen i svenska och engelska, 60 procent i matematik. Skolans måluppfyllelse och meritvärde år 2007 i förhållande till modellberäknat värde enligt SALSA¹ visar att det genomsnittliga meritvärdet då låg avsevärt under det modellberäknade värdet. Andelen som nådde målen var däremot det förväntade. Skolan har övervägt tänkbara orsaker till resultatförsämringen men inte funnit någon entydig förklaring. En noggrann uppföljning har startat av alla elever som riskerar att inte nå målen, från årskurs 6. Rektorn, studie- och yrkesvägledaren och en specialpedagog besöker alla klasser för genomgång av aktuella elever. Särskilda satsningar har gjorts i matematik.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,

¹ Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser. I denna databas tar man hänsyn till olika bakgrundsfaktorer till exempel föräldrars utbildningsbakgrund, andelen elever som är pojkar och andelen elever med utländsk bakgrund.

6 (15)

- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolan har de senaste åren utvecklat uppföljningen av elevernas kunskapsresultat. En rad exempel framkommer som visar att skolans uppföljningar också leder till att lärarna omprövar och utvecklar sina metoder. Det gäller till exempel undervisningen i matematik där man prövar mer laborativt material, olika datorprogram och har inrättat en så kallad matteverkstad. I en årskurs bedrivs innevarande termin undervisning i naturorienterande ämnen i pojk- och flickgrupper sedan försök gjorts och utvärdering med eleverna utfallit positivt. Skolan har utvecklat fungerande system som gäller för hela skolan kring utvecklingssamtal och upprättande av individuella utvecklingsplaner. Såväl föräldrarna som eleverna är i huvudsak nöjda med den information som lämnas i samband med utvecklingssamtal, och sättet de genomförs på. Däremot behöver skolans individuella utvecklingsplaner förbättras.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Utvecklingsplanen kan även innehålla överenskommelser mellan lärare, elev och vårdnadshavare. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av på Vårboskolan fokuserar på olika beteendenaspekter och innehåller mera sällan mål utifrån kursplanerna i de olika ämnena. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de i högre utsträckning tar sin utgångspunkt i de nationella målen och beskriver vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå dem.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,

- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

De finns en diskrepans mellan resultaten i de nationella ämnesproven i matematik och betygen i detta ämne år 2007, vilket föranledde ingående diskussioner på skolan och bidrog till särskilda satsningar. För att få en allsidig bedömning av elevernas resultat görs inventeringar av mentorerna. Eleverna uppfattar att lärarna överlag ger bra förklaringar till de satta betygen, samt att betygen är rättvisa. Inom skolan har man haft kvalitetssäkrande diskussioner om betygssättning, med andra betygssättande skolor i kommunen har man dock inte haft motsvarande samtal. Skolan följer alla bestämmelser kring betygssättning och betygskatalog. Vid den granskning som gjordes framkom att skriftliga omdömen gavs i enlighet med grundskoleförordningen.

Betygssättning utifrån de nationella målen och betygskriterierna.

För att betygssättningen ska bli rättvis och likvärdig mellan lärare och skolor bör lärarna inom ämnes- och arbetslag liksom med andra skolor föra kvalitetssäkrande diskussioner kring betygssättningen. Inom Vårboskolan har man haft kvalitetssäkrande diskussioner om betygssättning, med den andra betygssättande grundskolan i kommunen har man dock inte haft motsvarande samtal. Inspektörerna bedömer att sådana skolövergripande diskussioner bör komma till stånd i syfte att öka likvärdigheten vad gäller betygssättningen.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,

8 (15)

- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

På Vårboskolan finns en ambition att planera och genomföra utbildningen utifrån läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Kursplanerna har bearbetats lokalt och reviderats i tvåårsintervall. Det finns exempel på att utrymme ges för olika kunskapsformer och att arbetssätten varierar, dock främst inom ramen för särskilda teman och i samband med schemabrytande aktiviteter. Samverkan inom skolan och med omgivande samhälle fungerar tillfredsställande. Utbildningens inriktning och elevernas inflytande över undervisningen behöver dock förbättras.

Utbildningens inriktning

Enligt läroplanen ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete. I intervjuer med elever och lärare vid Vårboskolan framkommer att skolan starkt fokuserar på att alla elever ska bli godkända. Detta leder till att lärarna i allt för hög utsträckning tar sin utgångspunkt enbart i kursplanernas mål att uppnå när de planerar sin undervisning. Undervisningen tenderar också att bli mer styrd av att allt stoff i läromedlet ska hinnas med än av att läraren tillsammans med eleverna planerar undervisningen utifrån läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Den starkt utvecklade nivågrupperingen kan innebära en risk att elever inte stimuleras till högre måluppfyllelse. Även om skolan kan visa på goda exempel där eleverna stimuleras i sin kunskapsutveckling och till högre måluppfyllelse förefaller detta i hög grad vara beroende på vilken lärare eleven har. Inspektörerna bedömer att mål att sträva mot i läroplan och kursplaner i högre grad bör ange inriktningen på skolans arbete.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Skollagen, läroplanen och grundskoleförordningen anger att eleverna i takt med stigande ålder och mognad successivt ska ha ett ökat inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Rektorn är ytterst ansvarig för att läraren utvecklar sina arbetsformer så att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer gynnas. På Vårboskolan visar intervjuerna med elever, föräldrar och lärare att eleverna sällan upplever att de har ett reellt inflytande i undervisningen. Även om mål och betygskriterier presenteras bjuds eleverna mera sällan in på sådant sätt att de aktivt kommer att delta i planeringen av undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med att öka elevernas inflytande över

undervisningens innehåll och arbetsformer så att det ökar i takt med elevernas stigande ålder och mognad.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Vårboskolan har fungerande rutiner för att identifiera och sätta in åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Detta arbete leds aktivt av rektorn och har intensifierats under de senaste åren då skolan sett kunskapsresultaten sjunka. Skolans främsta sätt att individanpassa undervisningen är ett utvecklat system med nivå- och ambitionsgruppering i nästan alla ämnen, där eleverna har möjlighet att välja och även byta grupp. Då en elev kan befinna sig i olika nivågrupper i olika ämnen uppstår ett komplicerat mönster av grupperingar som för föräldrarna blir svårt att följa. Vid sidan av nivågrupperna finns också särskilda undervisningsgrupper med speciallärare och specialpedagoger, i ett fall har den fått formen av en klass. På skolan finns också en liten grupp för elever med särskilda svårigheter i skolarbetet där arbetet bedrivs med hög personaltäthet och stark individualisering av undervisningen. I de särskilda undervisningsgrupperna bedrivs en verksamhet av god kvalitet. Sammantaget erbjuder skolan ett brett spektrum av insatser för elever som befinner sig i varierande grad av svårigheter i skolarbetet. Alla elever som behöver det får studiehandledning på modersmålet. Skolan har dock inte utvärderat resultatet av olika slag av insatser, vilket finns skäl att göra, inte minst därför att det finns stora grupper elever som inte når målen i samtliga ämnen och att det vid intervjuerna framkom olika uppfattningar om hur verksamheten borde organiseras. Skolans åtgärdsprogram behöver dock förbättras.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. På Vårboskolan skrivs det enligt intervjun med skollärdningen

och pedagogerna inte alltid åtgärdsprogram i de fall då konstaterade stödbehov föreligger. Utvecklingsarbete pågår men det förekommer i upp till ett tjugotal fall att åtgärdsprogram saknas på grund av att pedagogerna ansett sådana onödiga då eleverna redan går i en särskild undervisningsgrupp eller av andra skäl underlåtit att upprätta sådana. Vid intervjuerna framkom att det hos flera medarbetare råder betydande osäkerhet när det gäller skillnaden mellan individuell utvecklingsplan och åtgärdsprogram, och i vilka situationer de senare skall skrivas. Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta åtgärdsprogram i enlighet med förordningen.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Vårboskolan upplevs som trygg av elever och föräldrar. På skolan pågår ett ständigt och intensivt värdegrundsarbete i ett flertal former. Nära samverkan sker också med andra samhällsfunktioner som socialtjänst och polis. Skolan har god kontroll över vad som händer under skoltid och ingriper aktivt då kränkningar inträffar. I arbetet med att förhindra mobbning använder sig skolan dock av en modell som innebär att föräldrar inte alltid kontaktas när deras barn varit föremål för en utredning. Ibland kan det vara stökigt runt skolan och efter skoltid. Ett flertal elevers situation föranleder anmälningar och täta kontakter med socialtjänsten. Skolans ordningsregler och arbete för att främja elevernas tolerans för alla människors lika rättigheter i enlighet med den nya barn- och elevskyddslagen behöver förbättras. Likabehandlingsplanen måste ses över vilket också framgår i kommunrapporten.

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ansvarar rektorn för att det finns ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. På Vårboskolan finns ordningsregler som utarbetats under medverkan av elever och föräldrar. Under senaste året har dock ordningsreglerna inte blivit föremål för översyn och det kunde vid inspektionen inte bekräftas att företrädare för vårdnadshavarna under de senaste två åren hade medverkat i framtagandet av dem. Inspektörerna bedömer därför att skolan nu bör göra en översyn av ordningsreglerna där företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare kan medverka.

Värdegrundsarbete

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och motverka annan kränkande behandling. Värdegrundsarbetet är, som framgår ovan, prioriterat på Vårboskolan, men skolan bör emellertid på ett mer systematiskt och förebyggande sett än i dag genomföra konkreta insatser för att uppmärksamma eleverna på olika typer av diskriminering, t.ex. i förhållande till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Vilka konkreta åtgärder som ska genomföras eller påbörjas under året ska också framgå av likabehandlingsplanen. Inspektörerna bedömer att arbetet för att främja elevernas respekt för alla människors lika värde behöver bli mer målinriktat.

Likabehandling

Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer ska se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Vidare ska enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Vårboskolans likabehandlingsplan är i många avseenden av god kvalitet. Dock framgår av de i planen beskrivna rutinerna att föräldrar till barn som gjort sig skyldiga till upprepade kränkningar först kontaktas efter en vecka, om så alls sker. Likabehandlingsplanen var föga känd hos de elever som intervjuades och det var oklart om och på vilket sätt företrädare för eleverna hade medverkat till att ta fram den. Inspektörerna bedömer mot denna bakgrund att skolans likabehandlingsarbete bör förbättras. Likabehandlingsplanen bedöms i kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Såvitt inspektörerna kan bedöma sker mottagandet till skolan enligt bestämmelserna. Eleverna får den undervisningstid de är garanterade, enligt en samlad beräkning för området som redovisats. Elevens val erbjuds i form av ett omfattande utbud av möjligheter. Genom skolans studie- och yrkesvägledare erbjuds eleverna ett omfattande program med arbetslivsaktiviteter och studiebesök i alla årskurser, vilka är ägnade att ge en god överblick över olika utbildningsmöjligheter som står till buds efter grundskolan och en omfattande kunskap om olika yrken och framtida arbetsmöjligheter. Skolans verksamhet är i detta avsnitt av mycket god kvalitet. Utrustning och lokaler är slitna, och elevernas uppehållsrum är trånga vilket innebär ökad risk för konflikter. Undervisningen förstärks på ett positivt sett genom en särskild på skolan anställd IT-pedagog, som bidrar till att ge eleverna en tidsenlig utbildning. Skolan är avgiftsfri.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektorn genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolans personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Den har i huvudsak insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Kompetensutveckling erbjuds. Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Rektor är förtrogen med verksamheten, och leder energiskt arbetet med elever i behov av särskilt stöd och förebyggande värdegrundsbete i samverkan med andra samhällsinstanser. Rektors beslutsfattande sker såvitt inspektörerna kunnat bedöma av de dokument som granskats helt i enlighet med tillämpliga författningar, med de undantag som beskrivits i avsnitt 1.5. I följande avseenden bedömer inspektörerna att förbättring bör komma till stånd:

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. På Vårboskolan framgår av intervjuerna med skolledning och pedagoger att rektorn inom ramen för sin deltidstjänst efter hand fått svårare att på ett samlat sätt leda den pedagogiska verksamheten mot gemensamma och av all personal omfattade nationella mål. Även om ställföreträdare finns utsedda upplever pedagogerna att de i vissa situationer inte når någon arbetsledare och att det pedagogiska utvecklingsarbetet överlämnas till dem, utan tillräcklig ledning. Intervjun med skolledningen bekräftar bilden av att beslut i pedagogiska frågor i praktiken ibland överlämnas till majoritetsbeslut i grupper även om ett formellt beslut i efterhand fattas av rektor. Detta riskerar på sikt att försvaga skolans utveckling mot de nationella målen. Tidigare beskrivna brister i arbetet med åtgärdsprogram och behoven av att strävansmålen i högre grad bör utgöra inriktningen för undervisningen, är exempel på att det ibland saknas tydlig och enhetlig ledning. Inspektörerna bedömer att rektor bör intensifiera arbetet med att inrikta arbetet mot de nationella målen.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Som framgått av intervjun med skolledningen följs inte elevernas samlade kunskapsresultat upp på skolenivå i årskurs 9 för elever i förberedelseklassen och för elever inskrivna i särskolan. Inspektörerna bedömer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen måste förbättras så att skolan har en bild av resultaten för alla elever.

Rektorns beslutsfattande

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Om det finns särskilda skäl, får sådant stöd ges i en särskild undervisningsgrupp. Styrelsen skall efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare besluta i fråga om elevens placering i en särskild undervisningsgrupp. På Vårboskolan förekommer det att elever erhåller sin undervisning i en särskild undervisningsgrupp utan att beslut därom har fattats. Inspektörerna bedömer att beslut måste fattas i samtliga de fall då elever placeras i någon form av särskild undervisningsgrupp.

Vidare gäller att om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad

efter elevens situation och förutsättningar, får styrelsen efter att ha hört elevvårds-konferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. Därvid får avvikelser göras från timplanen. Styrelsen ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom skolan. I förberedelseklassen på Vårboskolan saknas i vissa fall beslut om anpassad studie-gång där sådana borde ha fattats. Inspektörerna bedömer att rektor ska fatta beslut om anpassad studiegång i samtliga situationer då förordningen är tillämplig.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolan har en aktuell arbetsplan. Det finns fungerande rutiner för uppföljning och utvärdering. En utvecklingsgrupp identifierar utifrån arbetslagens utvärderingar angelägna utvecklingsområden och initierar förbättringsinsatser. Personalen är del-aktig i arbetet med kvalitetsredovisningen och upplever denna som ett aktivt red-skap i skolans utvecklingsarbete.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Vårboskolans kvalitetsredovisning innehåller en redovisning av re-sultaten vid utgången av årskurs 9 i ämnena svenska, engelska och matematik, samt hemkunskap och idrott. I övrigt saknas resultatredovisning på ämnesnivå. Inspek-törerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör kompletteras med i vart fall de äm-nen som i något avseende är problematiska så att orsakerna kan analyseras och re-levanta förbättringsåtgärder vidtas.

2008-08-21 Lund

Roger Niklewski

Helena Olivestam Torold